

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul Instrucțiunii privind aplicarea disciplinării pozitive și a justiției restaurative în instituțiile de învățământ primar și secundar, ciclul I și II

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul Instrucțiunii privind aplicarea disciplinării pozitive și a justiției restaurative în instituțiile de învățământ primar și secundar, ciclul I și II este elaborat de către Ministerul Educației și Cercetării.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Elaborarea Instrucțiunii privind aplicarea disciplinării pozitive și a justiției restaurative în instituțiile de învățământ primar și secundar, ciclul I și II, este planificată în Planul de acțiuni al Ministerului Educației și Cercetării, aprobat prin ordinul MEC nr.151/2025. Instrucțiunea este elaborată în temeiul: • Codului educației nr. 152/2014; • Legii nr. 370/2023 privind drepturile copilului; • Legii nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc; • Recomandărilor Consiliului Europei și ale UNICEF privind eliminarea violenței și promovarea disciplinării pozitive în școală; • Altor acte normative relevante în domeniu.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Absența unui cadru normativ clar privind aplicarea disciplinării pozitive și a justiției restaurative în instituțiile de învățământ primar și secundar, ciclul I și II declanșează neclarități în aplicarea coerentă a politicilor educaționale, în delimitarea atribuțiilor între specialiști, dar și în asigurarea unei intervenții adecvate privind nevoile educaționale ale elevilor în instituțiile de învățământ. În ultimii ani, mediul educațional din Republica Moldova se confruntă cu o creștere a incidentelor de natură conflictuală, a comportamentelor disruptive și a dificultăților în gestionarea relațiilor interpersonale, fenomene ce afectează climatul educațional, siguranța elevilor și calitatea procesului de învățare. Pot fi identificate următoarele aspecte deficitare care impun intervenția normativă: • Frecvența comportamentelor problematice în mediul școlar, lipsa unor mecanisme educative de intervenție duc la gestionarea deficitară a comportamentelor perturbatoare, afectând climatul clasei, relațiile interpersonale și procesul de învățare. • Gestionarea conflictelor prin măsuri punitive, nu educative, deoarece, în absența unui cadru restaurativ, incidentele sunt adesea tratate prin sancțiuni formale, fără explorarea cauzelor, implicarea părților sau repararea relațiilor afectate. • Scăderea motivației pentru învățare în contexte tensionate, elevii care nu se simt ascultați, înțeleși sau sprijiniți în procesul de remediere a greșelilor pot dezvolta rezistență față de școală, demotivare și comportamente de evitare. • Deficitul de relații bazate pe respect și încredere, fără practici care să cultive empatia, responsabilitatea și dialogul, relațiile dintre elevi, profesori și părinți pot deveni formale, conflictuale sau fragmentate, afectând coeziunea comunității școlare. Aceste probleme evidențiază necesitatea unui cadru normativ clar, care să reglementeze aplicarea disciplinării

pozitive și justiției restaurative în instituțiile de învățământ primar și secundar , ciclul I și II, prin acțiuni concrete, formare continuă și mecanisme de monitorizare.
3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse
3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor de noutate
Scopul Instrucțiunii constă în consolidarea unui cadru coerent și aplicabil pentru promovarea disciplinării pozitive și a justiției restaurative în instituțiile de învățământ primar și secundar, ciclul I și II din Republica Moldova, orientat spre prevenirea și gestionarea comportamentelor inadecvate ale elevilor prin metode educative non-violente și constructive, ca alternative viabile la practicile punitive și coercitive. Prin aplicarea acestor măsuri, se urmărește consolidarea unui climat educațional bazat pe respect reciproc, siguranță și incluziune. Disciplinarea pozitivă și justiția restaurativă oferă un cadru de intervenție care transformă conflictele în contexte educative. Prin dialog, asumare și reparare, elevii învață că tensiunile sunt firești și pot fi depășite prin înțelegere și responsabilitate, contribuind astfel la un climat bazat pe solidaritate și apartenență. Comportamentul pozitiv nu este doar o reacție la reguli, ci o cultură care se construiește prin modele, sprijin și coerență între școală, familie și comunitate. Principalele elemente de noutate propuse prin proiectul de Instrucțiune sunt: • Delimitarea noțiunilor și principiilor de bază ale disciplinării pozitive și a justiției restaurative în instituțiile de învățământ primar și secundar, ciclul I și II; • Elucidarea clară a atribuțiilor și a responsabilităților personalului de conducere, cadrelor didactice, psihologilor în prevenția și intervenția disciplinării pozitive și a justiției restaurative. • Prezentarea explicită a componentelor structurale cu privire la măsurile de prevenție și intervenție, măsuri de reparare a prejudiciului, evaluarea și decizia de a folosi o abordare restaurativă. • Prezentarea explicită a angajamentelor și a mecanismului de colaborarea cu familia și responsabilitatea partajată.
3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare
Nu au fost analizate
4. Analiza impactului de reglementare
4.1. Impactul asupra sectorului public
• Operaționalizarea prevederilor Instrucțiunii, va reprezenta un pas esențial în consolidarea cadrului profesional și a mediului educațional pozitiv pentru eficiența învățării. • Aceste măsuri vor genera următoarele efecte: • Prevenirea comportamentelor disruptive. Comportamentele perturbatoare presupun construirea unui mediu în care elevii se simt în siguranță, ascultați și valorizați. Prin dezvoltarea competențelor socio-emoționale, elevii învață să-și exprime nevoile într-un mod adecvat, să-și autoregleze emoțiile și să gestioneze frustrarea fără a recurge la reacții impulsive. Practicile restaurative, precum cercurile de dialog sau angajamentele scrise, oferă spații de reflecție și responsabilizare, reducând incidența comportamentelor disruptive. • Gestionarea sănătoasă a conflictelor. Conflictele sunt inevitabile într-o comunitate educațională, dar modul în care sunt abordate determină calitatea relațiilor și siguranța emoțională a elevilor. O gestionare sănătoasă presupune trecerea de la reacții punitive la intervenții restaurative, care favorizează ascultarea activă, recunoașterea prejudiciului și repararea relațiilor afectate. Prin mediere colegială și facilitarea exprimării sincere, elevii învață că tensiunile pot fi depășite prin înțelegere și asumare, gestionare sănătoasă a conflictelor;

• Creșterea motivației pentru învățare. Motivația elevilor este strâns legată de calitatea relațiilor din școală și de sentimentul de apartenență. Practicile restaurative oferă elevilor ocazia de a reflecta asupra propriului parcurs, de a contribui la soluții și de a se simți parte dintr-o comunitate care îi susține. • Formarea unor relații bazate pe respect și încredere. Relațiile autentice se construiesc prin dialog, empatie și reciprocitate. Într-un cadru restaurativ, elevii și profesorii învață să se asculte, să se înțeleagă și să coopereze. Respectul nu este impus, ci cultivat prin exemple, prin recunoașterea valorii fiecărui membru al comunității și prin repararea relațiilor atunci când apar rupturi. Încrederea se reconstruiește prin gesturi sincere, scuze asumate și angajamente respectate.
4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative
Pentru punerea în aplicare a prevederilor proiectului de Instrucțiuni nu se necesită cheltuieli suplimentare din contul bugetului de stat.
4.3. Impactul asupra sectorului privat
Nu este aplicabil
4.4. Impactul social
Instrucțiunea va avea un impact pozitiv asupra societății, întrucât practicile restaurative oferă un cadru educațional care stimulează dezvoltarea empatiei, ascultării active, gândirii critice și autoreglării emoționale. Aplicarea Instrucțiunii contribuie la reducerea comportamentelor disruptive, a violenței și a excluderii, favorizând un mediu școlar în care elevii se simt protejați, ascultați și valorizați. Relațiile bazate pe respect și încredere devin fundamentul unei comunități educaționale coezive.
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
Nu este aplicabil
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Nu este aplicabil
4.5. Impactul asupra mediului
Nu este aplicabil
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu este aplicabil
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Proiectul nu intră în categoria actelor normative care necesită expertiza de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene.
5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul va fi supus consultărilor publice prin publicarea pe pagina web a Ministerului Educației și Cercetării, în secțiunea „Transparența decizională”.
7. Concluziile expertizelor

Proiectul va fi expertizat de către Ministerul Justiției și Centrul Național Anticorupție
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Proiectul de Regulament nu implică modificarea altor acte normative
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Se propune implementarea proiectului de Regulament odată cu aprobarea acestuia.

Ministru

Dan PERCIUN

Ex.: Elena Gînsari
elena.ginsari@mec.gov.md